

VIDÉKINÉ REMÉNYI JUDIT

The Power of the Image (A kép hatalma)

Recenzió

The Power of the Image (A kép hatalma) c. kötet Benedek András és Nyíri Kristóf szerkesztésében, a Peter Lang Kiadó kiadásában 2014-ben látott napvilágot. A kötet a Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem Műszaki Pedagógia Tanszéke által 2009-ben alapított Képi Tanulás Műhelyben folyó műhelymunka és az ehhez kapcsolódó konferenciasorozat által generált gondolatok és eredmények legújabb összefoglaló kötete.

A képi világ és az általa biztosított lehetőségek mást és mást jelentenek a különböző szakterületek művelőinek. Ezt a sokszínűséget jól tükrözi a kötet 20 jeles – hazai és nemzetközi – szerzője által jegyzett tanulmány, amelyek a vizuális világ különböző szegmenseinek analitikus perspektívából történő bemutatására vállalkoznak.

A szó és kép, kép és szó kettőssége jellemzi az egyre inkább az információs és kommunikációs eszközök által közvetített tartalmak fogyasztásán alapuló 21. századi létet. Ez meghatározó mind a gondolkodást, mind a megértést tekintve, hiszen az ismereteknek nemcsak a bemutatását, átadását és terjesztését szolgálja képi világ, de a képi világ maga is generál új ismereteket és terjeszti ki ismereteink határait. Ebben a folyamatban egyre nagyobb érdeklődéssel fordulunk a non-verbális gondolatok felé, azaz a megjelenítés például zenei, matematikai, kineztetikus formái felé. Ahogy a szóbeli, úgy a vizuális kommunikációnak is megvannak a korlátai. A képek kizárólag a láthatóról szolgálnak információt. De hogyan lehetne ezeket a határokat átlépnünk? Létrehozható-e a kép és a valóság közötti megfeleltetés, hiszen a kép csak arról közöl információt, amit megjelenítünk rajta? A korlátok ellenére a képi világ által megjeleníthető információk köre igen jelentős. A képi világhoz hasonlóan a verbális kommunikációnak is vannak határai, például az érzelmi ráhatás területén, amely jelentős mértékben hat képzeletünkre. Kérdés természetesen, hogy milyen vizuális kapacitásokkal rendelkezik retorikánk. Különösen izgalmas kérdés, hogy milyen arányban van jelen a vizuális, illetve a verbális megjelenítés a szociális média közösségi újságírásában (citizen journalism). A vizuális információ másik példája a forradalmi újításnak is minősíthető infografika, amely a képi és a verbális megjelenítés ötvözet, és amely több területen és számos céllal van napi életünkben jelen. A nyelvi- és formális logikákra épülő 20. századi filozófiák után a képi kommunikáció olyan új filozófiájára van szükség, amelynek kiindulási pontja a jelek világa. A képi kommunikáció nem teljességgel a vizuális képekre, rajzokra, diagramokra épül, de célja, hogy a nem-nyelvi jelentés-világhoz alkalmazkodni tudjunk. A képkötés lehetőséget teremt a különböző kognitív rendszerek közötti kapcsolat és koordináció megteremtésére logikus gondolkodó képességünk kiszélesítéséhez. A képi megjelenítés körülhatárolt készségeket, kreativitást és kifinomult értelmezést tesz szükségessé. A vizuális kommunikáció ugyanúgy tanulandó, mint a verbális kommunikáció. A korunkra jellemző intenzív média használat csak akkor érthető meg amennyiben ismerjük azt a jelrendszert, amelynek a használatát lehetővé teszi, és amelyet használ. A vizuális megjelenítésnek olyan formái mint a rajzok, festmények jelentős szereppel bírnak a dominánsan verbális kommunikációra épülő oktatásban is. A verbális kommunikáció határain túllépő képi megjelenítés képes összetett fogalmakat is átadni, de kamaszkorban az önkifejezés kiváló eszközei is lehetnek a képek. A testünk, ruházatunk és gesztusaink is gazdag kifejezéstartalammal rendelkeznek, amelyek sokszor nem kapják meg a megérdemelt figyelmet. Arcunk is lehet érzelmi üzeneteink közvetítője, amit vizuális jelként észlelünk, és amelyre az adandó válasz kognitív módon történő feldolgozást teszi szükségessé. A vizuális

eszközök oktatásban történő alkalmazása a tanulási környezet változásai kapcsán átgondolásra szorul. A vizuális megjelenítés forradalmian új eszköze a Google glass, vagyis szemüvegbe épített miniszámítógép, ami a szemlélő által befogadható vizuális ingereket kiterjesztve az adott élethelyzetben várhatóan szükséges (képi) információt jeleníti meg. A megjelenésekor érzelmeket megosztó, a viselőjét szociális hatalomhoz juttató eszköz jövőjét nagy mértékben meghatározza, hogy a viselőjének egészségi kockázata talán „súlyosabb”, mint az eszköz által biztosított előnyök.